

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

Itinerari visita nocturna a Barcelona

OCTUBRE 1975

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

ITINERARI VISITA NOCTURNA A BARCELONA

=====

- Sortida: Plaça Universitat.
- Granvia - Passeig de Gràcia - Loewe: Domenech i Muntaner. (Hospital de Sant Pau - Orfeó Català)
- Illa de la Discòrdia - Casa Amatller: Puig i Cadafalch-com arqueòleg mundialment conegut. (Els tres arquitectes que van descollar en el modernisme).
- Casa Batlló - Finestrals amb la forma de la boca d'un drac mosegant uns ossos - el drac de Sant Jordi - La Creu de la teulada es la llança que ho travessa. La teulada són les escames de la pell del drac.
- Provença - Pedrera - Gaudí precursor de l'art abstracte s'inspirava en la natura i en un sentiment religiós profund. (La Pedrera diuen que es el mantell d'una Mare de Déu que tenia qu'apar situada en el centre 1905-1910)
- La Sagrada Família - Va ésser començada l'any 1884 - es construïa amb pedres nobles, actualment amb pedres artificials. Tindrà cinc façanes, està totalment acabada la de "Gòtic", quasi acabada la de la "Passió" i sense començar la de la "Gloria". La Maqueta es conserva reconstruïda d'acord amb els planells d'en Gaudí. S'utilitza com Temple Parroquial la Cripta. El Relotge és automàtic, sincronitzat amb les campanes.
- Diagonal - Casa de les Punxes - Puig i Cadafalch.
- Via Laietana - Nom d'una de les tribus primitives que va poblar Barcelona.
- Catedral - Les dues torres laterals i la façana principal són de principis de segle. Del segle XIV son el claustre, les torres i la volta. La Catedral primitiva fou paleocristiana i pre-romànica. En les excavacions subterrànies es poden veure els fonaments de les catedrals anteriors. L'actual és la quarta. De la Catedral romànica tan sols resta la Capella de Santa Llúcia. La Porta de la Pietat: timpà de fusta, flamenc. de molt valor. La van portar a l'exposició de Nova-York.
- Casa de l'Ardiaca - reconstruïda a principis de segle.
- Casa dels Canonges - Es el punt més alt de la ciutat romana 'MONTABER'
- Les columnes del temple d'August.
- Plaça del Rei - Colom fou rebut per els Reis Catòlics en els esglaons del Tinell - Plaça Berenguer el Gran.
- (Pont del carrer del Bisbe, modern. Medalló del segle X a.C.
- Via Laietana - Port.
- Correus - Passeig de Colom - El dit de Colom mesura un metre. La columna és de ferro.
- Drassanes - Naus gòtiques. Les drassanes més grans del mon medieval. (Museu Marítim)
- Carretera de Miramar - T.V. Pujada al Castell de Montjuic (muntanya dels jueus). Hi ha una necròpolis jueva des de molt antic. Vista panoràmica. (Museu Militar)
- Parc d'atraccions - El més gran d'Europa - Poble Espanyol e Monument a la sardana.

.....

Nom

Domicili Teléf.

Nombre d'associats Capacitat

Depèn de..... Fundada en

Dirigeix l'obra

Personal que ho atén

Personal especialitzat

.....

Finalitat de l'obra

.....

Condicions d'admissió

.....

Tràmits

Domicili Teléf.

Horari d'oficina

Serveis que té organitzats i funcionament

.....

.....

(Recursos econòmics)

Breu historial

.....

Observacions

.....

.....

=====
Informació facilitada per

Informe realitzat per dia ... de 197.....

Enllaç..... Adreça Teléf.

1.- Barcelona limita amb 10 Districtes Municipals. Podrieu enumerar-los?

Amb el Pla complert de Barcelona 1958: Sant Adrià del Besòs, Santa Coloma de Gramanet, Montcada, Cerdanyola, Sant Cugat, Molins de Rei, Sant Feliu de Llobregat, Sant Just d'Esvern, Esplugues, Hospitalet.

2.- Quins són els límits i els naturals i els artificials del Municipi de Barcelona?

Els naturals són: Sant Cugat, Cerdanyola, Montcada, Molins de Rei; els artificials són els restants ja que hi ha continuïtat de carrers, transports, etc.

3.- Quin és el monument romànic més valuós de Barcelona?

Es Sant Pau del Camp, s. XII.

4.- Quin és el monument considerat de més pur estil gòtic de la nostra ciutat?

Santa Maria del Mar (algú opina que és el claustre de la Catedral).

5.- El monument dedicat a la memòria del Dr. Robert, obra valuosa de Gaudí, en quina plaça estava situat fins l'any 1939?

Fou emplaçat fins l'any 1939 en la Plaça Universitat.

6.- Qui era el Dr. Robert?

Un celeberrim metge i polític català. Nat a Tampico (Mèxic) en 1852; ve a Barcelona quant era noi. Mort el 10 de Febrer de 1902. És el 1er Diputat a Madrid que defensa al Parlament els drets de Catalunya, és un dels primers polítics de l'època. Catedràtic de Patologia mèdica de la Universitat de Barcelona. Cirurgià; presidí la Reial Acadèmia de Medicina, President d'Honor dels Congressos de Medicina a Roma, Moscou i Berlin. Cridat a consulta en la darrera malaltia d'Alfons XII.

7.- Quants Museus públics té Barcelona i quins són els més importants?
Ré: 22 Museus Municipals - 2 de l'Estat - 3 de la Diputació
- 4 eclesiàstics (Segons estadístiques municipals públiques
el Gener de 1970)
Els més importants: Art de Catalunya, Història de la Ciutat,
Arqueologia i Picasso.

8.- Quin és el Museu de Barcelona únic al món per la seva importància?
El Museu d'Art de Catalunya (pel romànic). Va iniciar-se amb
la col.lecció Plandiura l'any 1934.

9.- Indicar 3 ó 4 carrers de Barcelona que per les seves peculiaritats
històrico-ciutadanes són encara avui una característica barcelonina.

Petrixol - Plaça Reial - Paral·lel.lo (Marquès del Duero) -
Rambla - Montcada i d'altres més petits o menys importants
que encara tenen un tipisme: Barceloneta - Barri "xino" -
Fernando - Plaça de Sant Felip Neri - Plaça de Sant Just -
carrer Paradís, etc.

10.- On és el Museu Picasso?

Al carrer Montcada 15.

11.- Sabríeu orientar uns forasters sobre les característiques i la his-
tòria per exemple de : Sta. Maria del Mar, el Pi, St. Just i Pastor,
la Catedral, Sant Sever, St. Felip Neri, Pedralbes, Llotja?

Sta. Maria del Mar: Antiga Santa Maria de les Arenes perquè
arribava al mar i és del més pur estil gòtic i per la seva
història.

Pi : Església antiquíssima, amb cripta visigòtica, centre de
tot un barri que es va construir al seu voltant i va ésser-hi
batejada Santa Joaquina de Vedruna, va ésser-ne beneficiari
Sant Josep Oriol, etc. El gran rosetó reconstruït exactament
igual al primitiu és dels més grans del món.

Sant Just i Pastor: S'hi venera des de temps immemorial la
Mare de Déu de Montserrat. Testament Sacramental a l'altar
de Sant Fèlix Màrtir, que pot fer qualsevol barceloní en cas
de mort davant de dos testimonis, que abans de 3 mesos, des-
prés de mort el testamentari jurin davant l'altar; amb vali-
desa civil i eclesiàstica. L'estil gòtic; la primera església
visigòtica va ésser Catedral de Barcelona mentre es construïa
l'actual.

La Catedral : Es indefinida, des de les diferents etapes de
construcció (és la 4ª catedral) els fonaments que es poden
veure des de les excavacions, els claustres gòtics, amb la cla-
de volta del brollador de Sant Jordi, les palmeres de diferent
sexe, el cor amb els escuts dels Reis i nobles que van assistir
al Toisó d'Or, la cripta de Santa Eulàlia, la part romànica de
Santa Llúcia, el portal de Sant Iu del més pur estil gòtic
català etc.

St. Sever : Bisbe de Barcelona; acabada el 1720 barroc moderat el s. XV hi havia una comunitat de beneficiaris de la Catedral actualment tancada el culte únicament s'hi celebren matrimonis i funerals, regida per Canonges de la Catedral.

St. Felip Neri: Estil neoclàssic, s. XVII. Imatges d'Amadeu. s. XVIII pintures d'en Ilimona. Façana destruïda durant la guerra civil espanyola pels bombardeigs dels nacionals, magatzem durant la mateixa guerra del Patronat artístic, on es guardaven els tresors que els revolucionaris incautaven dels particulars per retornar-los després de la revolució, etc. Litúrgia viscuda sempre amb solemnitat, etc. Trasllat de la casa del c. Escudillers, etc.

Pedralbes: Pedres blanques, fundat per la Reina Elisenda de Montcada, esposa (3^a) de Jaume II, els escuts dels Montcada. Tapissos i pintures de Ferrer Bassa. Unitat de construcció del s. XIV es va construir en un any, etc.

Llotja: Edifici gòtic, magnífic saló s. XIV, servia per a la venda amb mostrari de cereals, etc.

12.- Quina importància té el nostre Parc Zoològic?

Es el primer d'Europa segons opinió d'alguns. Es sens dubte dels primers. No ho hem pogut saber amb exactitud.

13.- Coneixeu els mercats de compra-venda de Barcelona?

El de la Plaça de les Glòries. Antigament el de les puçes. De compra únicament el de la plaça de les Glòries. El de les puçes era el de venda de llibres vells que s'ha traslladat al c. Diputació darrera la Universitat.

14.- Quants monuments de Gaudí coneixeu?

Sgda. Família, Casa Batlló, Pedrera(Casa Milà), Palau Güell, Teresianes del carrer Ganduxer, casa Vicens del carrer de les Carolines, fanals de la Plaça Reial, Cavalleries de Güell, Sta. Maria de Cervelló (Colònia Güell) Bellesguard.

15.- Recordeu les diferents entitats culturals que s'allotgen en els diversos edificis que formaven l'antic Hospital de la Sta. Creu i St. Pau?

Entre altres son: Escola Massana, Escola de Bibliotecàries, Biblioteca de Catalunya, Real Academia de Medicina, Restauració de llibres i amics dels Goigs, Sales d'exposicions, Sala de lectura Sant Pau, etc. Cavallers del Sant Sepulcre etc.

16.- Qui és l'arquitecte del Palau de la Música Catalana?

Domenech i Montaner.

17.- Com dividiríeu Barcelona per sectors si l'haguéssiu de descriure?

(Pot ser molt variable) Barri gòtic.- Eixample - Barceloneta - Districte I (Barri de la Mercè) - Districte V (Barri "xino") - Gràcia i Sant Gervasi (antic residencial) - Sarrià, Bonanova - Vall d'Hebron, Horta - Sants i Hostafrancs - Poble Nou - Poble sec - Sant Andreu - Bon Pastor - Verneda - Tibidabo, Vallvidrera - Diagonal i Pedralbes - "Vivendes" del Congrés - Roquetes - Verdum, Trinitat Nova, Barri del Besòs - Somorrostro - Casa Antúnez - Polvorin, Tres pins, cementiri, Ntra. Senyora del Port, etc.

18.- Quin rellotge és el que marca l'hora oficial de Barcelona? Heu vist mai el seu mecanisme?

Es el de l'Academia de Ciències de la Rambla dels Estudis sobre el cine Poliorama.

19.- Coneixeu l'Ateneu Barcelonès i les seves característiques?

Lloc de reunió d'intellectuals, valuosa biblioteca, restaurant i sales d'estatge pels socis. Pati típic del XVIII. Sala d'exposicions, sala de concert i conferències. L'entitat data de 1860 de caràcter científic i literari (Ja en 1836 havia intentat iniciar-lo Melcior de Palau). Instal·lat a la Plaça del teatre en 1906 és traslladat a una casa vella, restaurada)

20.- Sabeu quelcom sobre la "Tomasa" de la Catedral i el Carrillon del Palau de la Generalitat de Barcelona?

La Tomasa és una campana de la Catedral, la més gran de Barcelona, protegida per una forta reixa de ferro; només toca en les grans festes. (feta en la foneria de la Rambla el 1714). El Carrillon és molt difícil de tocar, exigeix un especialista, n'hi ha pocs al món. El seu mecanisme és molt complicat. L'actual té una octava. Dona concerts d'una hora de duració. El dia de la Mercè.

21.- On és la Biblioteca de Catalunya?

Actualment ocupa les antigues sales de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau. És propietat de l'Institut d'Estudis Catalans encara que avui la regeix la Diputació.

22.- Quantes Biblioteques Públiques i privades coneixeu de Barcelona?

Segons l'estudi estadístic de l'Ajuntament en 1970, Barcelona té: 20 biblioteques de la Diputació. 7 de l'Ajuntament Estat, 8 Municipals, 14 de Corporacions, 28 d'Institucions, 3 Eclesiàstiques.

23.- Què coneixeu de Montjuïc i de la seva història?

Vol dir Mont dels jueus o de Júpiter (segons opinions), allí s'establí probablement una de les primeres poblacions habitants de Barcelona. Canteres de pedra groga molt valuosa en l'èdat mitjana: Aduana, Llotja, Palau de Justícia i el Castell són fets de la cantera. En 1929 es convertí el parc natural en el Recinte de la 2ª Exposició Internacional de Barcelona, transformant una part de la muntanya en jardins i s'hi construïren diversos Palaus - avui allotgen els Museus d'Art de Catalunya, Arqueologia, Poble Espanyol, Estadi, Piscines Municipals i Parc d'atraccions; palau d'esports, teatre Grec, etc. S'hi celebra cada any la Fira de Mostres, exposicions monogràfiques i carreres de motos i automovils i bicicletes.

24.- Quants Parcs té Barcelona? Quines son llurs característiques?

Parc de Montjuïc: jardins, Museus, Parc d'atraccions, Castell, Estadis, vistes panoràmiques.

Parc de la Ciutadella i Zoo: jardins, museus, parc infantil

Parc Güell: jardins, Gaudí modernisme.

Parc Cervantes: Roserar, lloc de descans.

Parc Monteroles : descans, esbarjo infants.

Turó del Putxet: " " "

Parc Tibidabo: mirador de la ciutat, temple expiatori, parc d'atraccions, grans boscos.

Parc del Guinardó: parc natural, bosc, lloc de descans.

25.- Quantes estacions de ferrocarril té Barcelona? On són situades?

França (Plaça Palau). Nord (Vilanova i Arc de Triomf) i a la Plaça de Catalunya. Ferrocarrils Catalans (Plaça d'Espanya), Ferrocarrils de Catalunya (Plaça de Catalunya)- Morrot (Port Sagrera (Clot). Hi ha molts abaixadors, dins de Barcelona d'aquestes estacions (Passeig de Gracia, Sant Andreu).

26.- Quin és el turó més alt de Barcelona ciutat?

És el Putxet. D'altres diuen el de Monteroles. Cap organització Municipal ni d'Urbanisme ens n'ha donat raó.

27.- I el punt més alt de la ciutat romana Montaber on es troba?

Al carrer del Paradís.

28.- On es situa cada diumenge el mercat de compra-venda de segells?

A la Plaça Reial.

29.- Qui va ser l'arquitecte de l'Hospital de San Pau?

Va ésser Domenech i Montaner.

30.- Quants carrers té, més o menys, Barcelona?

7693 (1971)

31.- Per què la Mare de Déu de la Mercè és la Patrona de Barcelona?

Segons el llibre "Itinerarios de piedad de Barcelona" de Josep Me Garrut, fou declarada Patrona de Barcelona pel Consell de Cent de la ciutat en 1687, per haver-la deslliurada d'una certa plaga de llagosta, amb la ratificació de Pius IX dos segles més tard. L'Ordre de la Mercè fou aprovada per Gregori IX en 1235, semblantment a les ordres de Cavalleria.

L'origen. Segons tradició històrica la Mare de Déu s'aparegué a Pere Nolas, Sant Ramon de Penyafort i Jaume I, la nit del 1 al 2 d'Agost de 1218, per separat, demanat-los que fundessin l'Ordre de la Mercè per la redempció de Captius.

Innocenci XII estableix la Festa el 24 de Setembre i Carles II la declara Festa Reial (Fins aci el llibre citat)

En l'Entologia sobre la Mare de Déu de la Mercè amb trisa feta per Marià Manent, diu " els més preclars homes de la nostra espiritualitat, teòlegs, literats, etc. donen altre versió o mes aviat es proposen demostrar en termes teològics no sols la possibilitat de l'aparició, "descens", de la Mare de Déu com l'anomenen, si no les realitats històriques derivades d'aquest fet, que semblen confirmar-la".

El Dr. Torres i Bages anomena Fundador de l'Ordre, des del punt jurídic i constitucional, però fins i tot com des d'un punt de vista personal íntim a Sant Ramon de Penyafort, mentre els restants historiadors ressalten explícitament a San Pere Nolas com a l'autèntic Fundador, que precisament va confiar l'aparició i demanar consell al seu confessor Sant Ramon.

L'aparició de la Mare de Déu, però, sempre es refereix a les tres persones esmentades, encara que Jaume I era un infant d'onze anys, que regnava ja i governava personalment - procoement- fa notar l'historiador amb molt de seny, els seus regnes

32.- Quina Reina va fundar el Monestir de Pedralbes?

Va ésser Elisenda de Montcada 3ª esposa de Jaume II.

33.- Sta. Eulàlia és la Co-patrona de Barcelona. Coneixeu el seu sepulcre i la casa on es creu que va viure?

A la Cripta de la Catedral; i la casa al desert de Sarrià, actualment asil de vells.

34.- Per què Barcelona és anomenada Ciutat Comtal?

Perquè els que governaven la Ciutat i després Catalunya, es deien Comtes encara que tenien soberania de Reis.

35.- Quants anys va durar la Mancomunitat de Catalunya?

Del 1914 al 1923.

36.- Què era el CADCI?

Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria.
Fundat l'any 1903.

37.- Quin any es celebrà la primera Exposició Internacional de Barcelona?
En 1888.

- 38.- Sabeu què és l'eminent arqueòleg que fou rector de la Universitat Autònoma de Barcelona?
 És Bosch i Gimpera. El Juny de 1933 fou concedida l'Autonomia a la Universitat.
- 39.- On era el Barri de la Ribera?
 Al Parc de la Ciutadella.
- 40.- El "Noi del Sucre" Salvador Seguí, fou assassinat l'any 1923. Sabeu a quin carrer?
 Al carrer de la Cadena. Era enarquistista, líder sindicalista.
- 41.- Sabeu quin any tingué lloc la famosa vaga barcelonina de "La Canadiense"?
 Va tenir lloc l'any 1919.
- 42.- Qui va fundar l'Orfeó Català i a quin any?
 Lluís Millet i Amadeu Vives, l'any 1893.
- 43.- Quins Congresos Internacionals més importants celebrats a Barcelona recordeu?
 D'Estudis romànics; Congrés d'Historia de la Medicina Catalana; Congre Internacional de Organització de Congresos; Congrés Internacional de Marketing; Congrés de "Dialisis y Transplantes". Aquestes dades les hem extret de diversos llocs però, en el Negociat de "Ferias y Congresos" només tenen registrats els dels últims anys.
- 44.- Quins fets Internacionals es celebren periòdicament a Barcelona?
 Fira de Mostres, Sonimag, Saló de l'Automòbil, Saló de Nautica; Festivals de Música, Concurs de Cant Tenor Viñas, Concurs de Música i cant Maria Canals. etc.
 Reppotes obtingudes de diversos particulars. No hem pogut obtenir-ho de cap Entitat.
- 45.- Quines són les festes més tradicionals a Barcelona i llurs característiques?
 Corpus; Els tres toms; el dia de Sant Antoni Abad; Nadal amb els pessebres, misses de mitjanit, dinar familiar, felicitacions, etc; Sant Esteve és considerat com el 2º dia de Nadal, concert de l'Orfeó Català; Pasqua amb les típiques "mones"; Diumenge de Rams fira de les palmes; Tots Sants amb la castanyada i els panallets; Sant Joan amb les famoses revetlles Santa Llúcia modistes i fira; Sant Jordi roses i llibres; festes de la Mercè, fira de llibres vells; audicions de sardanes durant tot l'any.

46.- Sabieu que la processó de Corpus de Barcelona ha estat la primera del món a celebrar-se? Sabeu per què?

A l'Arxiu Històric de la Ciutat ho ignoren (en 1320 nota de Josep Guitart "els gegants" del llibre Les Diades Catalanes de Joan Amades, Barcelona) i segons Rosa Bultó de l'Arxiu Històric l'any 1316 el Papa Joan XXII establí la festa de Corpus; 4 anys després Barcelona celebra la processó. No obstant la motivació no s'ha trobat en lloc; s'ha recercat extensa Bibliografia.

47.- Quants sants canonitzats té la ciutat de Barcelona?

Santa Madrona, San Medir, pages s. III; Sant Sever Bisbe i martir (III) Santa Eulàlia(III-IV) Sant Pacià (IV) Sant Oleguer Bisbe (XI) Sant Pere Nolasc (XII) Santa Maria de Cervelló (XIII), Sant Joan de Mata (XII), Sant Josep Oriol (XVII) Santa Joaquina de Vedruna (XVIII)

48.- Quin barceloní va ser l'autor de l'Oda a la Patria l'any 1832?

Fou Bonaventura Carles Aribau.

49.- De quants poetes, literats, pintors i músics barcelonins que hagin arribat a obtenir reconeixement internacional podríeu descriure els fets més notables?

Maragall, Josep Carner, Granados, Albeniz, Picasso, Espriu. Del "Diccionari Bibliogràfic": Jordi Aguadé i Clos, ceramista (1925). Joan Ainaud i Lassarte 1919, Crític d'art, pertany a diverses entitats artístiques, a l'I.E.C. i al Consell Internacional de Museus (ICOM). En 1961 fou Comisari de la Gran Exposició d'Art Romànic patrocinada pel Consell d'Europa. Ha publicat molts treballs. Director General dels Museus d'Art de Barcelona.

50.- Quines són les figures del teatre català més populars a Barcelona?

Adrià Gual - Margarita Xirgu - Enric Borrás - Camprubi "Capri" - Maria Vila - Pius Davi - Maria Morera - Mercè Abella (1850-1924).

51.- Entre els ports d'Europa, quin lloc ocupa el de Barcelona?

Resposta pendent de la Junta d'Obres del Port.

52.- Quines són les principals branques de la indústria a Barcelona?

Comerç, metallurgia, construcció, química. Els serveis ocupen potser el % ta considerable com el comerç.

53.- Quan va ser creat l'Institut d'Estudis Catalans?

L'any 1907

54.- Podrieu orientar algun visitant sobre determinats establiments especialitzats de Barcelona, com per exemple: antiquaris, espardenyeria, marroquineria, passamaneria pastisseria, llibreries, estamperies, e

Antiquaris : carrer de la Pella, Banys Nous, Sant Sever, Passeig dels Camps Elisis (Passeig de Gràcia-Via Layetana, entre València i Mallorca), darrera la catedral, Frereria, etc. i varis dispersats pels voltos de la Plaça Sant Jaume en els carrers adjacents.

Espardenyeries: En diversos barris en tots els extrems de Barcelona, però treballs amb vimet, corda etc. c. Banys Nous cantonada passatge de l'Ave Maria, pels barris de Santa Maria.

Marroquineria al major: C. Hospital, Carme, etc.

Passamaneria : Petrixol (de les més antigues), Cardenal Casany Tallers, Rambla Catalunya, etc.

Pastisseries típiques: Forn del cigne (Pelai), Forn de Sant Jaume (Rambla Catalunya) Prats i Patxó (Passeig de Gràcia) Antiga Mallorquina (Petrixol), La Montserratina (c. Santa Anna i Condal), La Mallorquina (Passeig de Gràcia-Mallorca), Llibre i Serra (Ronda-Plaça Catalunya), Refió, (Consell de Cent entre Girona i Bruc). Aquestes són las pastisseries més antigues encara que avui n'hi hi hagi moltes d'altres que els facin competència en qualitat.

Estamperies: Plaça del Pi.

Transports : C. Comerç i barris de Santa Maria.

55.- Quina és la pastisseria típica de Barcelona?

Encasades (del Forn de Sant Jaume) i tortell amb crema d'ametlles (actual) xocolata de pedra.

Coques de Montserrat (de la Montserratina i algunes altres).

Petritxolines i un pastís de Nadal amb un motllo i recepta del segle XVI de l'antiga Mallorquina del c. Petrixol. Tortells per Sant Antoni Abat, per Reis amb sorpresa, Mones de Pasqua (les típiques són les "crístines" amb un ou al mig) les de tortada guarnida amb confitures o fondant etc. i amb alguna figura o ous de sucre o xocolata, també les de crocant). (Les de xocolata sola són fruit dels últims anys i de novetats admeses dintre del tipisme), Caramels de mel (són centenaris) de l'Abella. Coques de Sant Joan, de Sant Pere, de llardons pel dijous gras, Panellets per Tots Sants (únicament es venen aquets dies) Carquinyolis (pròpiament es venen tot l'any i són típics de gaire bé tot Catalunya. Sant Jordi (únicament per aquell dia), torrons per Nadal els típics de Barcelona són els de neu, xixona, Alacant, massapà, crocant de pinyons i d'ametlles, pistatx, crema cremada, etc.; els demés són fantasies adaptades modernament. Crema de Sant Josep (típica d'aquest dia).

Els tortells de massapà o cabell d'àngel, de briox o pasta de full amb crema o nata és un dels postres més típics quotidians "pets de Monja" es venen el dia de San Bài a fóra de les Esglésies, el braç de gitano de nata o crema és també un dels pastissos més típics durant tot l'any, etc. Secalls melindros, borregos de diverses classes.

56.- On és el KM. 0 de Barcelona?

Segons la Guia Municipal és la Plaça de Catalunya, Segons el departament de Tràfec és l'Arc de Triomf.

57.- Amb quines altres ciutats compararies Barcelona?

Resposta totalment personal, segons el coneixement d'altres ciutats.

58.- Quin lloc ocupa entre els Municipis d'Espanya respecte a l'extensió geogràfica en Km. Barcelona.?

El lloc 32.

59.- Quines entitats o organismes de ressó internacional ha crest Barcelona?

Institut d'Estudis Catalans, Gran Teatre del Liceu, Camara de Comerç i Navegació, Observatori Fabra, Acadèmia de Ciències, Arxiu de la Corona d'Aragó, Cors de Clavé, Orgeó Catalá, Moviment modernista com un corrent transcendent i d'altres.

60.- Quina és la vida pròpia cultural i artística de Barcelona?

Institucions diverses d'especialitzacions professionals. Col·legis, Cases, Biblioteques, Associacions, etc.
Orfeons: Catalá, de Sants, Gracienc i d'altres menys nombrosos.
Corals: Sant Jordi, Capella Clàssica Polifonica del F.A.D., Cor Madrigal, etc.
Esbart Verdaguer, Obra del Ballet Popular.
Agrupacions sardanistes, Ateneu Barcelonés, Teatre Romea (catalá), Orquesta de la Ciutat de Barcelona, Banda Municipal, Joventuts Musicals, Centres d'excursionisme, Escoles de Belles Arts, sales d'exposicions, Centres Culturals, Circol Astístic, Cercle de Sant Lluc i molts d'altres Entitats particulars o Escoles que organitzan diverses activitats, Cobles per Sardanes, Palau de la Musica Catalana on es donen constanment concerts variadisims. I molts d'altres de tots tipus, esportiu, musical, conferències sobre tots els temes d'actualitat: religiosos, arquitectònics, socials, sobre literatura, ciències, etc.

BIBLIOGRAFIA

Els moviments socials a Catalunya, País Valencià i les Illes

Edit. Lavinia (pag. 84) 1967

Giralt, Balcells, Terres

Cronologia 1800-1939

Volem les nostres estatues

Edicions del P.C.C.P. Ginebra 1963

Guia Urbana 1970

Dades de les estadístiques publicada en la Exposició Oficial Barcelona 74 per l'Ajuntament.

Les diades Populars catalanes

Joan Amades

Editorial Barcino

Tradiciones y costumbres populares de Barcelona (Clarís) Almanach

Itineraios de piedad en Barcelona

Josep Me Garrut

Diccionari Biografic Català.

Albertí

Guia del Goloso

Gremi de pastissers

VISITES PERSONALS A INSTITUCIONS PER OBTENIR LES DADES:

Pastisseria La Mallorquina

Arxiu d'Historia de la Ciutat

Ajuntament de Barcelona: Secció plans - Negociat de Fires i Congressos -
Informació i Turisme - Guardia Urbana de Barcelona - Servei
de pavimentació i urbanisme -

Diverses biblioteques

Junta d'Obres del Port

Gremi de pastissers

Aquestes respostes no pretenen ésser altre cosa que una petita informació sobre les preguntes de l'enquesta. De cap manera ens hem proposat respondre a un qüestionari-estudi, ni de resoldre totes les preguntes, encara que ens hauria agradat molt poder fer-ho.

No obstant la nostra recerca ha estat abundant, això ens ha permès d'arribar a unes conclusions, que bé poden ésser estimul per a tots a treballar en aquest aspecte.

A Barcelona NO EXISTEIX UN CENTRE INFORMATIU SÈRIOS ADEQUAT sobre les diverses circumstàncies, fets o problemes de la ciutat.

Els Organismes Administratius multipliquen esforços i treballen aïlladament per seccions o subseccions, sense poder eferir al públic, al ciutadà, una informació dels seus propis serveis.

Per altra part la divergència de criteris són tan notables que no ens podem reponsabilitzar d'algunes de les respostes encara que les haguem esbrinat a fons.

La finalitat d'aquest petit treball, creiem, que no és altre que desvetllar l'interès per a les nostres coses, especialment per a aquelles que desconeixem, sentint-nos responsables de que les coses de Casa Nostra, són nosaltres qui les hem de solucionar.

Aquestes senzilles preguntes poden desvetllaranos a tots una certa vocació investigadora, que portada a terme amb serietat i amb desig de col.laboració, podrien donar molt de fruit a la nostra Terra, com tantes Institucions que ens han precedit ho han fet en altres camps.

Repetim doncs, que aquestes respostes són apunts, per a desenrotllar o treballar més a fons.

L'Equip del Servei de Promoció Social. Setembre 1971

Associació d'Assistents Socials de Barcelona
Servei de Promoció Social
Portaferrissa, 18 (B. 1)

Asser ³ Dup.
C.O. C. (II)

ITINERARIS SOBRE CONEIXEMENT CIUTAT

VISITA CIRCUIT BARCELONA.-

Tal com us vàrem anunciar en el programa general sobre coneixement Ciutat, us enviem la 2ª fitxa pràctica del programa.

"Els orígens de Barcelona són confusos. Una moneda dels cartaginesos trobada en unes excavacions fa suposar que aquests, d'origen africà, varen instal·lar-se provisionalment a Barcelona per mercadejar amb els indígenes del país, ibers.

Una altra troballa, un ganivet de sílex, fa suposar que en l'època prehistòrica, 35.000 anys abans de Crist, ja era habitada, però res no ens ho demostra certament. Si es tracta de tribus ibèriques hi ha més fonaments de causa per les troballes fetes. És correcte de pensar per tant en una tribu de Laietans, d'on s'han trobat diverses necròpolis.

També és possible que existissin dues poblacions ibèriques. A l'entrada de l'era cristiana els romans ja s'implantaven junt amb els indígenes, que habitaven, ja de temps, Montjuïc, Santa Coloma (?), El Putget, etc.

Barcelona és una de les poques ciutats d'Europa que té un passeig arqueològic subterrani de prou envergadura per fer viure l'ambient urbanístic del Baix Imperi.

La cristianització de Catalunya té diverses versions. La més lògica és la de Sant Pau, probablement desembarcat a Tarragona. (Extret del llibre Barcelona I, d'Oriol Vergés. Edit. Taber.

La serralada que envolta Barcelona és la de Collcerola (Tibidabo), Muntanya Pelada, Sant Pere Màrtir.

El municipi barceloní intenta estructurar-se en temps de Jaume I. Els romans, però, ja utilitzaven aquests sistemes d'administració pública.

El perímetre de Barcelona és de 44 Kms.

Aquest itinerari és ideat per a ser fet amb cotxe particular o bé amb autocar. No obstant els que vulguin fer-lo parcialment a peu (excursionisme) o bé amb mitjans de locomoció urbana, podran utilitzar-lo orientant-se amb la guia de Barcelona i amb els plànols. Podran inclús seguir més exactament la ruta límit de la ciutat per muntanya o camins del litoral.

Aquesta visita dura unes 4 hores 30 minuts. Amb parades a Sant Adrià (20 minuts), Vista Rica (uns minuts) i Santa Creu d'Olorda (20 minuts).

Els preus amb autocar els mesos de novembre, desembre, gener i febrer 50 ptes. i 60 ptes. els mesos de març, abril i maig.

Durant la visita i per mitjà dels micros convé explicar les característiques de cada barri i els edificis o institucions més sobresortins de l'itinerari.

Els darrers municipis o pobles units a Barcelona són:

En 1897 s'incorporen Sant Martí, Sant Andreu i Sant Gervasi. En 1921 s'uneix Sarrià i en 1929 part de Sant Adrià i Santa Coloma.

Podem considerar una expansió natural de Barcelona, Badalona per Sant Adrià i Santa Coloma i l'Hospitalet.

Les divisions naturals de Catalunya són comarcals, les comarques que limiten les de Barcelona són:

- Maresme (per l'est comença després de Badalona)
- Vallès Oriental (Granollers) nord-est
- Vallès Occidental (Terrassa i Sabadell)
- Baix Llobregat (oest)

Els límits naturals de la Ciutat de Barcelona són Sant Cugat del Vallès (menys per Santa Creu d'Olorda), Sant Feliu de Llobregat (menys Santa Creu i Presa de Can Malloí), Sant Just d'Esvern.

Límits menys naturals: Esplugues del Llobregat, on hi ha continuïtat de construcció.

Límits artificials: L'Hospitalet, aquesta divisió parteix carrers, comunicacions, com per exemple, les estacions del Metro Transversal en què la Bordeta és Barcelona i les Cotxeres l'Hospitalet, etc.

Sud-est - Sta. Coloma (sols ho divideix el riu)
Sant Adrià s'ha apropiat un tros de la demarcació de Barcelona molt abans del límit del riu. S'escau que les cases de la Verneda que queden partides pel municipi de Sant Adrià-Barcelona, i la Parròquia de Sant Pere Armengol -antigament La Mina- està igualment dividida pel límit Municipal.

Totalitat dels termes municipals de Barcelona:

- Sant Adrià del Besòs
- Santa Coloma de Gramanet
- Montcada i Reixac
- Cerdanyola (per Collceroles)
- San Cugat del Vallès (pel Tibidabo)
- Sant Just d'Esvern (per Santa Creu d'Olorda)
- Sant Feliu de Llobregat (pel mateix lloc)
- L' Hospitalet
- Zona Franca

Distància des de Barcelona a les 3 capitals de província restants catalanes.

- Tarragona per carretera 92 Km. amb tren 97
- Lleida per carretera 162 Km. amb tren 183
- Girona " " 101 Km. " " 100

Dades interessants de Barcelona. Alçada màxima pel Tibidabo 513 metres. A l'Eixample cada grup de cases té 100 x 100 m. i les cantonades amb xamfrà tenen com a finalitat (avui l'aparcament) una major visibilitat en la conducció de cotxes.

El Km. 0 de Barcelona segons el Ministeri d'Obres Públiques és a l'Arc de Triomf, i segons els autors de la Guia Municipal és la plaça de Catalunya.

Itinerari Circuit

Sortida de Colom (1)(2)(3) Plça Palau -Lòpez Varela pel costat del cementiri (4) Taulat (sortir fins a Ferrocarril Litoral si hi ha pas o per Herreros pu jar fins a Emma i al Camp de la Bóta (5) o bé fins al final del c/. Llull. PARADA per veure la divisió Municipal de Barcelona i St. Adrià (20 minuts)

Carrer Barrosa - Perpinyà amunt a Alfons el Magnànim (6) per Bernat Metge - Pere IV - Carretera de Mataró - Biscaia (7) - Guipuscoa fins a Espronceda - Meridiana - Concepció Arenal - Carr. de Ribes - Meridiana fins el terme de **MONTCADA**. No cal parar. Retornar per Meridiana fins al Pont del Dragó - carr. Valladaura (8)(9) (pla 125 de la guia) per la carretera de Sant Cugat fins a Vista Rica terme de SANT CUGAT, PARADA.

Carretera de Vallvidrera (10) cap a Santa Creu d'Olorda pel Tibidabo -Plaça Duc de Gandia - Elisenda de Montcada - Pedralbes (11) - Carretera d'Esplugues (12) Coll Blanc - Carretera de Sants - c/ Badal (13) - Constitució - Gavà - a la dreta girar per c/ Moianès (Estació Magòria) i per Granvia agafar Carr. de Ntra. Sra. del Port (14) Passeig de "Can Tunis" i Passeig Colom (15). Fi del recorregut.

En aquest primer itinerari únicament pretenem donar una visió històrico-anecdotica de la ciutat i un cert coneixement pràctic, ja que en els propers itineraris assenyalarem les dades concretes de cadascun d'ells o bé una bibliografia on puguin documentar-se els que portin els grups, o visites.

Els monuments que observarem en aquest itinerari són:

(1) Port de Barcelona. És el primer d'Espanya, quart del Mediterrani i cinquè d'Europa.

Com a dada curiosa podem observar el monument a Colom on el dit de l'estàtua totalment desproporcionat al restant té 1 metre de llargada.

(2) Junta d'Obres del Port i Govern Militar.

(3) Capitania, Escola Nàutica, Govern Civil, Llotja de la Pl. de Palau.

Magnífic edifici del segle XIV i façana neoclàssica. És una mostra molt interessant del gòtic civil. El Govern Civil construït el s. XVII - XVIII, és utilitzat com duana.

Entre la plaça d'A. Lopez i la plaça de Palau, edificacions porxades de gran tipisme anomenades "Voltes d'en Xifré".

(4) Barriada del Poble Nou, eminentment industrial i de desordre urbanístic, que per ser construït sota el nivell del mar en lloc de clavagueres hi ha pous negres. Actualment aprovat el "Pla de la Ribera" que preveu una reestructuració d'aquest sector, allunyant la indústria i obrint noves panoràmiques al mar.

(5) En el Camp de la Bóta es pot apreciar la magnitud del problema del barraquisme (8.000 a Barcelona) construïdes aquí sobre la platja.

(6) Barri del Besòs. Intent de solució del problema de l'habitable, exemple ciutat satèl·lit.

(7) Nova barriada de Sant Martí, un barri que ha estat fet en cinc anys, tipus d'habitable econòmic.

(8) Vall d'Hebron. Edificacions modernes, emplaçament magnífic. Com a construccions importants tenim, Grup Monbau, cooperativa de barri, han dedicat els seus carrers a catalans que s'han distingit per afers importants. Exemple de complex urbanístic fruit d'una planificació ordenada. "Llar Mundet" edificis moderns, sans i alegres, jardins acollidors.

(9) Parc natural de Barcelona molt extens, com hem indicat 513 m. sobre el nivell del mar. Esplèndida vista panoràmica de Barcelona, ciutat i de la mar Vallès, Montserrat i Sant Llorenç, etc. Parc d'atraccions. Temple dedicat al Sagrat Cor, l'ermita que queda adosada a l'església va ser fundada personalment per sant Joan Bosco. Actualment seminari menor salesià.

(10) Observatori Fabra a 420 metres.

(11) Santa Creu d'Olanda. Va ser una de les primeres parròquies de Barcelona molt extensa.

(12) És de remarcar el monestir de Pedralbes (pedres blanques). Estil pur gòtic català. Pintures de Ferrer Bassa, fou fundat el s. XIV per la reina Elisenda de Montcada i edificat en un any.

Interessants construccions modernes i atrevides de tipus residencial.

(13) Parc de Cervantes, Rosaleda. Nova vista panoràmica de la ciutat des d'aquí.

(14) Sants, barri molt populós absorvit per la ciutat.

(15) Cementiri Nou o de l'Est. (?) barraquisme de CAN TUNIS

(16) Drassanes (segle XIV) construcció utilitària amb naus paral·leles. En elles eren construïdes i portades naus a la mar. Avui Museu Marítim molt interessant.

BIBLIOGRAFICA CONSULTADA i que pot servir d'informació als guies del programa.-

Plano Viladomat, Monumental y guia turística de Barcelona. Guia Urbana de Barcelona. Alrededores de Barcelona, del Besòs al Llobregat. Edit. Alpina. Barcelona per O. Vergés. Edit. Taber. Altres dades en tretalls sociològics.